

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi

2021 YILI İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLANÇOSU -ÖZET-

Yaşam Hakkına Yönelik İhlaller

Keyfi Öldürme, Silah Kullanma yetkisinin ihlali veya Dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle; Güvenlik güçleri tarafından vurulan 2 kişi yaşamını yitirdi, 8 kişi yaralandı.

Hapishanelerde 2 hasta mahpus yaşamını yitirdi. İntihar ettikleri iddia edilerek şüpheli bir şekilde 2 mahpus yaşamını yitirdi, 1 mahpus yaralandı.

8 asker ve polis, intihar ettikleri iddia edilerek şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi.

Resmi Hata ve İhmal Sonucu 5 kişi yaşamını yitirdi, 2 kişi ise yaralandı.

2021 yılında; 1 siyasi parti yöneticisi saldırı sonucu yaralandı. 1 gazeteci, 2 öğretmen/öğretim görevlisi, 1 Avukat, 2 Doktor ve 15 sağlık görevlisi gerçekleşen saldırılarda yaralandı.

Bölge kentlerinde gerçekleşen silahlı çatışmalarda; 45 kolluk görevlisi yaşamını yitirirken, 53'ü de yaralandı. 272 silahlı örgüt militanı yaşamını yitirirken, en az 2 örgüt militanı yaralandı. 2 sivil yurttaş yaşamını yitirdi.

Irak/Federe Kürdistan Bölgesi'nde bulunan Gare bölgesinde gerçekleşen hava destekli askeri operasyon sırasında, PKK militanları tarafından alıkonulan ve hapsedilen 12 kolluk gücü personeli (Asker, Polis, Mit Mensubu) ve 1 Irak vatandaşı yaşamını yitirdi.

Sınır hatlarında 1 kişi vurularak yaşamını yitirdi, 2 kişi ise vurularak yaralandı. 1 kişi ise donarak ölü bulundu.

Mayın patlamalarında 2 çocuk yaşamını yitirirken, 1 çocuk yaralandı. 2 yetişkin (erkek) yaşamını yitirirken, 4 kişi ise yaralandı.

9 çocuk, 38 kadın ve 4 erkek olmak üzere toplam 51 kişi, kuşkuyla bir biçimde ölü olarak bulundu.

Çatışmalı ortamda meydana gelen ihlaller ise şu şekilde;

5 kent ve bu kentlere bağlı 19 ilçe sınırlarında bulunan yüzlerce bölgeyi (yaklaşım 950 bölge) kapsamına alacak şekilde toplamda, 7 kez özel güvenlik bölgesi ilanları gerçekleşti. Bazı bölgelerdeki ilanlar, periyodik şekilde uzatıldı.

2 kent merkezi ve bu kentlere bağlı 10 ilçede bulunan 155 köy/mahalle ve bağlı bulunan onlarca mezrayı kapsamına alacak şekilde toplamda, 13 kez sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

Bir aile, korucularının baskısıyla yaşadıkları köyden göç etmeye zorlandılar.

Kadınların yaşam haklarına yönelik ihlaller;

21 kadın intihar etti, 10 kadın da intihar teşebbüsünde bulundu.

32 kadın aile içi şiddet sonucu yaşamını yitirdi, 17 kadın ise maruz kaldığı şiddet sonucu yaralandı. 3 kadın cinsel saldırıya maruz kaldı.

10 kadın toplumsal yaşamda saldırı sonucu yaşamını yitirdi, 14 kadın ise maruz kaldığı şiddet sonucu yaralandı. 18 kadın cinsel saldırıya maruz kalırken, 15 kadın ise fuhuş yapmaya zorlandı. 1 kadın ise kaçırılma girişimine maruz kaldı.

Çocukların yaşam haklarına yönelik ihlaller;

12 çocuk intihar etti, 4 çocuk intihar teşebbüsünde bulundu.

4 çocuk aile içi şiddet sonucu yaşamını yitirdi. 11 çocuk ise maruz kaldığı şiddet sonucu yaralandı. 9 çocuk cinsel istismara maruz kaldı.

4 çocuk toplumsal yaşamda maruz kaldığı şiddet sonucu yaşamını yitirdi, 8 çocuk ise yaralandı.

34 çocuk cinsel istismara maruz kaldı. 6 çocuk kaçırılarak alıkonuldu ve 1 çocuk şantaj yapılarak cinsel istismara maruz kaldı.

İşkence Yasağına Yönelik İhlaller

En az 56 kişi gözaltında işkenceye ve kötü muameleye maruz kaldı.

94 kişi gözaltı yerleri dışında (sokak-ev baskını) işkence ve kötü muameleye maruz kaldı.

1 kişi korucular tarafından kötü muameleye maruz kaldı.

156 mahpus, cezaevinde işkence ve kötü muameleye maruz kaldı.

15 kişi kolluk güçlerinin ajanlık dayatmalarına maruz kalırken, 5 kişi de tehdit edildi.

Kişi Özgürlüğü ve Güvenliğine Yönelik İhlaller

29'u çocuk 1741 kişi gözaltına alındı.

1'i çocuk 312 kişi tutuklandı.

1 kişi hakkında ev hapsi verildi.

1461 ev/işyeri baskını yapıldı.

Düşünce, İfade ve Örgütlenme Özgürlüğüne Yönelik İhlaller

Düşüncelerinden dolayı;

25 soruşturma dosyasında 102 kişi hakkında soruşturma başlatıldı.

14 dava dosyasında 65 kişi hakkında dava açıldı.

Aralarında siyasetçi, gazeteciler ve kamu emekçilerinin de bulunduğu 57 dosyada 191 kişi hakkında değişik hapis ve para cezaları verildi. Toplumsal gösteri ve açık hava toplantılarına katılan 81 kişi hakkında ise çeşitli gerekçelerle para cezaları verildi.

11 siyasi parti binası, 2 dernek, 1 belediye binası saldırı veya baskına uğradı.

Güvenlik güçleri tarafından 20 toplumsal gösteri veya açık hava toplantısına müdahale edildi.

20 toplantı toplumsal gösteri ve açık hava toplantısı yasaklanarak, gerçekleştirilmesine kolluk güçleri tarafından izin verilmedi. Toplantı veya gösteriler, kimi kentlerde süresiz, kimi kentlerde ise 15 günde bir ya da her ay yenilerek yasaklandı. 2021 yılında 50 kez yasaklama kararı açıklandı.

Hapishanelerdeki Hak İhlalleri

170 mahpus, gerekçe gösterilmeden sürgün/sevk edildi.

23 mahpus sağlık hakkı ihlaline maruz kaldı.

3 aile görüşü hakkı engellendi.

En az 56 mahpus hakkında soruşturma başlatıldı.

115 mahpusa disiplin cezası verildi.

En az 4 mahpus tecrit edildi.

Ekonomik ve Sosyal Haklara Yönelik İhlaller

Güvencesiz çalışma koşulları sonucu meydana gelen iş kazalarında; 22 işçi yaşamını yitirdi, 8 işçi yaralandı.

404 kişi işten çıkarıldı. 15 kişi görevinden alındı ve 23 kişi de ihraç edildi.

HDP'li belediyelere yönelik kayyım atamaları devam etti. 2021 yılında; 2 İlçe Belediye Eşbaşkanı görevden alınırken, 1 ilçe belediyeye kayyım atandı. 4 Belediye Meclis Üyesi ve 4 İl Genel Meclis Üyesi görevinden alındı.

2019, 2020 ve 2021 yıllarını kapsayan süreçte HDP'li belediyelere atanan kayyım verilerine ilişkin detaylı bilgi **EK 1'de**.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ- DİYARBAKIR ŞUBESİ

EK-1**31 MART 2019 YEREL SEÇİMLERİ SONRASI KAYYIM BİLANÇOSU**

VERİLMİYEN MAZBATALAR	TOPLAM
Mazbatası Verilmeyen Belediye Eşbaşkan	6
Mazbatası Verilmeyen Meclis Üyesi	51
Mazbatası Verilmeyen İl Genel Meclis Üyesi	4

GÖREVDEN ALMA- KAYYIM ATAMA			TOPLAM
Kayyım Atanan Belediye	Büyükşehir	3	49
	İl	5	
	İlçe	33	
	Belde	8	
Tutuklanan Belediye Eş Başkanı	Resmi seçilen	24	31
	Eşbaşkan	7	
Görevden Alınan Belediye Meclis Üyeleri			86